

Prof. dr hab. Krzysztof Adamowicz
Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu
Wydział Leśny i Technologii Drewna
Katedra Ekonomiki i Techniki Leśnej

**Recenzja osiągnięcia naukowego oraz całokształtu dorobku naukowego,
dydaktycznego i organizacyjnego dr. inż. Emilii Wysockiej - Fijorek w związku z jej
wnioskiem o nadanie stopnia doktora habilitowanego**

Podstawa formalna recenzji

Niniejsza recenzja wykonana została, w związku ze złożeniem przez Panią Emilię Wysocką – Fijorek, do Rady Naukowej Instytutu Badawczego Leśnictwa (RN IBL) wniosku o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie nauki leśne oraz powołaniem w dniu 29.09.2022 r. przez RN IBL, na podstawie art. 221 ust 5 ustawy z dnia 20.07.2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, komisji habilitacyjnej i zlecenie w piśmie z dnia 24.10.2022 r. RN-0000-195/2022 wykonania przedmiotowej recenzji.

Na podstawie przekazanych dokumentów stwierdzono, że wniosek został przygotowany zgodnie z zaleceniem Rady Doskonałości Naukowej, wydanym zgodnie z kompetencją tej Rady, wyrażonej w art. 221 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zm.). Wniosek został sporządzony z uwzględnieniem następujących dokumentów: Wniosek przewodni; Dane wnioskodawcy; Kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora; Autoreferat przedstawiający opis kariery zawodowej oraz istotnej aktywności naukowej; Wykaz osiągnięć naukowych Habilitantki. Drobne zastrzeżenie może budzić fakt, że w przesłanych materiałach znajdują się kserokopie odpisów dyplomów magisterskiego, licencjata i doktorskiego bez ich potwierdzenia ze zgodnością z oryginałem. Biorąc jedna pod uwagę, możliwość weryfikacji przesłanych dokumentów, stwierdzono, że na ich podstawie można wykonać przedmiotową recenzję.

Sylwetka naukowa Habilitantki

Pani dr inż. Emilia Wysocka - Fijorek urodziła się 8 marca 1982 roku w Augustowie. Studiowała leśnictwo na Wydziale Leśnym oraz ekonomię na Wydziale Ekonomiczno - Rolniczym w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. W roku 2006 uzyskała tytuł zawodowy magister inżynier leśnictwa (nr dyplomu 5333/2006), a rok później tytuł zawodowy licencjata na kierunku ekonomia (nr dyplomu Ek. Z. 1660/2007). Po ukończeniu studiów poszerzała swoją wiedzę i kompetencje zawodowe uczęszczając na studia podyplomowe. W 2011 roku, ukończyła studia podyplomowe w zakresie systemów informacyjnych i analizy danych (SGGW) a w roku 2017 studia podyplomowe w zakresie

metod statystycznych analizy danych (Akademia Górniczo – Hutnicza). Na podstawie przesłanych materiałów stwierdzono, że Pani Emilia Wysocka - Fijorek zajmowała się w swoich badaniach i pracach rozwojowych szeroko rozumianą ekonomiką leśnictwa i jej wykorzystaniem w leśnictwie, ze szczególnym uwzględnieniem urządzania lasu. Na początku swojej kariery naukowej zajmowała się m. in. zagadnieniami formalnymi i legislacyjnymi związanymi z różnymi możliwościami realizacji gospodarki leśnej. Zwieńczeniem podjętych działań naukowych z tego zakresu była skuteczna obrona, przez Habilitantkę, rozprawy doktorskiej zatytułowanej „Koncepcja prywatno – państwowej spółki leśnej”. W rezultacie 9.11.2010 r. uchwałą Rady Wydziału Leśnego SGGW uzyskała stopni naukowy doktora nauk leśnych w zakresie leśnictwa. Uzyskane, w ramach realizacji przewodu doktorskiego, wyniki skutecznie opublikowała w czasopiśmie naukowym Sylwan (Wysocka-Fijorek E. 2013. Koncepcja prywatno–państwowej spółki leśnej, Sylwan 157(11), s: 803-810). Istotnym jest również fakt, że praca doktorska pt. „Koncepcja prywatno-państwowej spółki leśnej” autorstwa Pani Emilii Wysockiej - Fijorek otrzymała wyróżnienie przyznane przez Radę Wydziału Leśnego SGGW.

Ocena osiągnięcia naukowego wskazanego jako podstawa habilitacji

Habilitantka jako osiągnięcie naukowe przedstawiła dzieło składające się z cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych. Tworzą one opracowanie pod wspólnym tytułem „Rachunek ekonomiczny jako element planu urządzania lasu”. Na cykl artykułów składa się siedem prac opublikowanych w latach 2015 – 2020, z czego 6 prac zostało opublikowane w czasopiśmie Sylwan, które jest indeksowane przez renomowaną bazę bibliograficzną Web of Science. Sumaryczny IF cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych, zgodny z rokiem opublikowania, wyniósł 3,664. Suma punktów zgodnie z rokiem opublikowania lub według wykazu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 30 grudnia 2016 r: MNiSW: 58 pkt oraz rozporządzenia Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 21 grudnia 2021 r MNiSW: 210 pkt; łącznie 268 pkt.

We wszystkich pracach dr inż. Emilia Wysocka - Fijorek była jedynym autorem, co w znaczny sposób ułatwia stwierdzenie wkładu naukowego Kandydatki w powstanie analizowanych artykułów.

W przedstawionych artykułach stanowiących osiągnięcie naukowe przedmiotem zainteresowania Habilitantki było przedstawienie założeń metodycznych sporządzania ocen ekonomicznych do planu urządzania lasu (PUL) oraz zaprezentowanie i omówienie wybranych wyników analizy z tego zakresu. Habilitantka określiła również 5 zagadnień szczegółowych swojego opracowania stanowiących cel jej pracy i były nimi:

1. Poznanie znaczenia aspektów ekonomicznych w planowaniu urzędzeniowym.
2. Określenie wytycznych analizy ekonomicznej w planowaniu urzędzeniowym.

3. Weryfikacja koncepcji rachunku ekonomicznego gospodarki przeszłej w perspektywie historycznej oraz analizie porównawczej.

4. Znalezienie możliwości powiązania wpływu zmiany cen, ilości oraz jakości oferowanego surowca drzewnego z sytuacją ekonomiczną nadleśnictwa.

5. Ocena możliwości wykorzystania danych urzędzeniowych oraz historycznych danych ekonomicznych do prognozowania sytuacji ekonomicznej nadleśnictwa.

Zagadnienia związane z poznaniem znaczenia zagadnień ekonomicznych w planowaniu urzędzeniowym, Habilitantka omówiła w artykułach zatytułowanych: „Zagadnienia ekonomiczne w planowaniu urzędzeniowym” (Sylwan 159 (10): 872-879) oraz w artykule noszącym tytuł: „Analizy ekonomiczne w średniookresowym planowaniu leśnym” (Zeszyty Naukowe SGGW Problemy Rolnictwa Światowego 16 (XXXI), Zeszyt: 3: 382-392). Celem pierwszego artykułu było omówienie zagadnień ekonomicznych poruszanych w planach urzędzenia lasu, począwszy od 1820 roku, aż do Instrukcji urzędzenia lasu z 2012 roku. Artykuł ten ma charakter przeglądowny. Pani dr inż. Emilia Wysocka - Fijorek, w tym artykule, zaprezentowała w ujęciu retrospektywnym, porównanie zmieniającego się podejścia do uwzględniania, na etapie planowania, zagadnień ekonomicznych realizacji gospodarki leśnej. Swoją analizę oparła przede wszystkim na badaniach literatury, zestawiając spostrzeżenia innych autorów na analizowany temat w opublikowanych przez nich pracach. Należy podkreślić, że Habilitantka umiejętnie cytuje fragmenty tekstów wcześniejszych prac naukowych w podrozdziałach tego artykułu zatytułowanych: Zagadnienia ekonomiczno–społeczne w planie urzędzenia lasu do 1918 roku; Zagadnienia ekonomiczne w planie urzędzenia lasu w okresie międzywojennym; Zagadnienia ekonomiczne w planie urzędzenia lasu po 1945 roku; Współczesne podejście do zagadnień ekonomicznych w planie urzędzenia lasu. Pewien niedosyt budzi jednak brak konstruktywnej dyskusji na temat prezentowanych treści. Autorka, w omawianym artykule, ograniczyła się do zaprezentowania w syntetyczny sposób zmian w ujęciu retrospektywnym bez ich głębszej analizy i bez głębokiej naukowej refleksji na ich temat. Same stwierdzenia, będące puentą tej pracy, że artykuł powinien stać się przyczynkiem do dyskusji nad zagadnieniami ekonomicznymi związanymi z prowadzeniem gospodarki leśnej, szczególnie w kontekście realizacji zadań zawartych w planie urzędzenia lasu i że konieczne są badania naukowe mające na celu poszerzenie wiedzy z tego zakresu, pozostawiają pewien niedosyt w zakresie konstruktywnego wnioskowania w kontekście omawianego, w tym artykule tematu. Przedstawiony artykuł należy jednak traktować jako umiejętne wprowadzenie czytelnika w poruszaną problematykę. Stanowi on zachętę do dalszej lektury kolejnych pozycji stanowiących osiągnięcie naukowe Habilitantki. Należy podkreślić, że artykuł ten niewątpliwie przybliży czytelnika do poznania zagadnień ekonomicznych w planowaniu urzędzeniowym. Daje on czytelnikowi możliwość

prześledzenia ewolucji podejścia do analiz ekonomicznych w kontekście prowadzonej działalności przez administracje leśną. Należy zgodzić się z Autorką, że analiza publikacji historycznych w tym zakresie daje możliwość zaobserwowania zmiany podejścia do ekonomiki leśnictwa – poczynając od 1820 roku, kiedy nie zwracano szczególnej uwagi na równomierność czerpania dochodu z lasu, poprzez okres międzywojenny, w którym starano się maksymalizować rentowność gospodarstwa leśnego, i okres po II wojnie światowej, kiedy analizy ekonomiczne w racjonalności podejmowanych działań nie miały w ówczesnej sytuacji gospodarczej większego znaczenia, aż do czasów obecnych, kiedy coraz częściej zwraca się uwagę na ekonomiczne konsekwencje zmiany priorytetów w gospodarce leśnej.

Kontynuację poszukiwań odpowiedzi na pytanie o znaczenie zagadnień ekonomicznych w planowaniu urzędniowym Habilitantka zrealizowała w kolejnym artykule zatytułowanym: „Analizy ekonomiczne w średniookresowym planowaniu leśnym”. Artykuł ten, podobnie jak wcześniejszy, zawiera zestaw prawd dotyczący gospodarki leśnej i jej ekonomicznych uwarunkowań z rozbudowaniem dodatkowo o informacje dotyczące istoty funkcjonowania biznesplanu. W tej pozycji literaturowej za szczególnie cenny należy uznać fragment zatytułowany: Założenia teoretyczne oraz metodyczne ekspertyz ekonomicznych. Autorka przedstawia tu swoje autorskie opinie oraz, co ważne, założenia metodyczne do sporządzania swego biznesplanu dla gospodarki leśnej. Nie jest jednak jasnym, czy spostrzeżenia oraz wskazówki zawarte w tym artykule są pochodną wykonanych wcześniej przez Autorkę badań z tego zakresu czy subiektywnym jej odczuciem. Przykładowo w autoreferacie Autorka podaje, że *„wskaźniki ekonomiczno-gospodarcze są słabo skorelowane z projektowanymi zadaniami gospodarczymi, nie dają też możliwości obiektywnej oceny relacji między rozmiarem zadań i możliwością finansowania”*. Zgadzać się z tym twierdzeniem zwrócono uwagę, iż szkoda, że Autorka w tym miejscu nie prezentuje konkretnych wyników pozwalających na potwierdzenie przedmiotowych opinii. Niewątpliwie artykuł ten jest autorskim przyczynkiem do dalszych dyskusji na temat roli planowania, jego zakresu i przede wszystkim znaczenia aspektów ekonomicznych w realizacji szeroko pojętej gospodarki leśnej. Biorąc pod uwagę lekturę powyższych artykułów należy stwierdzić, że na ich podstawie czytelnik ma możliwość poznania problematyki zagadnień ekonomicznych w planowaniu urzędniowym. Pewien niedosyt budzi weryfikacja jego znaczenia w procesie zarządzania gospodarką leśną, która jeśli jest nawet poruszana, to w taki sposób, że pozostaje wrażenie subiektywnego wyrażania opinii przez Autorkę bez obiektywnego wsparcia procesem wnioskowania konkretnymi badaniami w zakresie omawianej problematyki. Reasumując, po mimo pewnych uwag, stwierdzono, że Habilitantka na podstawie zaprezentowanych artykułów zrealizowała pierwszy cel swojego opracowania jakim było poznanie znaczenia zagadnień ekonomicznych w planowaniu urzędniowym.

Omawiana pozycja literaturowa zatytułowana „Analizy ekonomiczne w średniookresowym planowaniu leśnym” ma również związek z kolejnym celem szczegółowym jakim było określenie

wytucznych analizy ekonomicznej w planowaniu urządzeniowym. Szczegółowe omówienie tego zagadnienia zostało jednak zaprezentowane w artykule zatytułowanym: „Metodyczne założenia analizy ekonomicznej gospodarki leśnej w planowaniu urządzeniowym” (Sylwan 162 (2):91-100). W tej pozycji literaturowej Autorka słusznie stwierdza, że ekspertyza ekonomiczna składa się z trzech zasadniczych części: charakterystyki ogólnej nadleśnictwa, analizy gospodarki przeszłej oraz zbioru analiz ekonomicznych o charakterze prognozy. W artykule tym Autorka omówiła szczegółowo wszystkie te zagadnienia. Należy uznać, że szczególnie istotnym dla rozwoju nauk leśnych w zakresie ekonomiki leśnictwa, jest zaproponowany w tym artykule, autorski zestaw wzorów empirycznych pozwalających na wykonanie przedmiotowych analiz realizacji gospodarki leśnej. Reasumując, należy stwierdzić, że w omawianym opracowaniu przedstawiono założenia metodyczne sporządzania ocen ekonomicznych do planu urządzenia lasu. Autorka słusznie zwróciła uwagę, że nadleśnictwo charakteryzuje się odmienną specyfiką zarządzania i finansowania aniżeli inne formy działalności gospodarczej. Istotnym elementem funkcjonowania nadleśnictwa są uwarunkowania przyrodniczo-ekonomiczne produkcji. Specyfika organizacji i wielość czynników (głównie pozaekonomicznych) wpływających na funkcjonowanie nadleśnictwa znajduje odzwierciedlenie także w zasadach prowadzenia rachunkowości. Słabą stroną tego artykułu jest brak oddzielnego rozdziału zatytułowanego metodyka, z którego można byłoby się dowiedzieć w jaki sposób Autorka przeprowadziła swoje badania i sporządziła zalecenia dla praktyki leśnej związanej z wykonywaniem ekspertyzy ekonomicznej gospodarki leśnej. W podsumowaniu Pani Doktor sama stwierdza, że przedstawiona w niniejszym opracowaniu metodyka sporządzania ekspertyz ekonomicznych dla nadleśnictwa, będzie wymagała sprawdzenia i weryfikacji w kolejnych jednostkach, szczególnie w aspekcie opracowania i odstępstw od pierwotnie przyjętego zakresu. Niezbędne są jednak dalsze prace nad doskonaleniem zakresu dokumentu, tak aby stanowił on pomocne narzędzie zarówno dla nadleśniczego, jak i jednostek sprawujących nad nim nadzór. Stwierdzenia te powodują, że czytelnik ma wrażenie, że prezentowany materiał stanowi wyłącznie kolejny przyczynek do dalszych badań a nie pełen zakończony proces badawczy wskazujący na określone procedowanie w zakresie realizacji działań zmierzających do powstania ekspertyzy ekonomicznej wspierającej zarządzanie gospodarstwem leśnym. Również w autoreferacie używanie stwierdzeń brzmiących jak hipotezy np.: „...*obniżenie wartości sprzedawanego drewna przy prognozowanych, wzrastających kosztach może spowodować pogłębienie deficytowości działalności nadleśnictwa...*”, powoduje, że powstają wątpliwości; Czy Autorka wykonała kompleksowe badania pozwalające na konkretne i precyzyjne wnioskowanie? Brakuje tu pewnej finalnej konsekwencji w wyrażeniu opinii lub doprecyzowania uzyskanych wyników. Jeśli Autorka stwierdza, że jakiś czynnik tylko może a nie powoduje określoną reakcję, należałoby w takiej sytuacji omówić zagadnienie i zidentyfikować warunki, w których omawiany wpływ wystąpił. Niestety zabrakło tego rozwinięcia. Posługując się przytoczonym powyżej

przykładam rodzi się pytanie; Dlaczego obniżenie wartości sprzedawanego drewna przy prognozowanych, wzrastających kosztach tylko może a nie powoduje pogłębienie deficytowości działalności nadleśnictwa. Kolejna wątpliwość wynikająca z omawianego sformułowania dotyczy deficytowości nadleśnictw. Oczywistym dla Recenzenta jest fakt, że Autorka rozpatruje sytuację ekonomiczną w zakresie deficytowości w układzie pomijającym przepływy finansowe związane z funduszem leśnym, do czego oczywiście ma pełne prawo. Zwraca jednak uwagę fakt, że obniżenie przychodów i wzrost kosztów nie wpływa wyłącznie na jednostki deficytowe, ale również ma znaczenie w przypadku jednostek, które cechuje rentowność prowadzonej działalności. Po mimo tych uwag, recenzent stwierdza, że zaprezentowany artykuł porządkuje treści związane z metodyką wykonywania ekspertyz ekonomicznych gospodarki leśnej i stanowi autorską propozycję Autorki, a propozycja ta nosi znamiona innowacyjności. Mając to na uwadze, po mimo pewnych nieścisłości w prezentowaniu swoich opinii, należy uznać, że Autorce udało się określić wytyczne analizy ekonomicznej w planowaniu urządzeniowym i tym samym zrealizować drugi sprecyzowany przez siebie cel badawczy.

Za szczególnie cenne należy uznać badania Habilitantki zmierzające do weryfikacji koncepcji rachunku ekonomicznego gospodarki przeszłej w perspektywie historycznej oraz analizie porównawczej. Cel ten zrealizowała w postaci omówienia dwóch artykułów (Q4 i Q5). Na podstawie tych artykułów można prześledzić rozwój warsztatu naukowego Habilitantki. Artykuły te prezentują kompletną analizę prowadzącą do sformułowania, na podstawie uzyskanych rezultatów, konkretnych wniosków i spostrzeżeń. Autorka w obu prezentowanych artykułach wykonuje szereg analiz porównawczych, co pozwala prześledzić autorską koncepcję Habilitantki z zakresu sporządzania ekspertyz ekonomicznych dla gospodarstw leśnych. W prezentowanym materiale Kandydatka umiejętnie oceniła możliwości wykorzystania wyników analizy gospodarki przeszłej w warunkach zmiennych kosztów administracji i produkcji leśnej (w okresie 10 lat), jako podstawy do poszukiwania rozwiązań poprawiających efektywność gospodarowania środkami finansowymi na poziomie nadleśnictwa. Słusznie zastosowała tu metodę analizy porównawczej. W rezultacie pozwoliło to jej na spojrzenie na poruszane zagadnienia w szerszym, perspektywicznym ujęciu. Treść obu artykułów wnosi istotne, autorskie propozycje, które poszerzają wiedzę z zakresu procedowania przy sporządzaniu ekspertyz ekonomicznych dla gospodarstw leśnych.

Habilitantka słusznie zwróciła uwagę na procesy rynkowe, które w istotny sposób wpływają na ekonomiczne aspekty realizacji gospodarki leśnej. W swoich badaniach postanowiła przeanalizować możliwości powiązania wpływu zmiany cen, ilości oraz jakości oferowanego surowca drzewnego z sytuacją ekonomiczną nadleśnictwa. W prezentowanym materiale Kandydatka udowodniła swoją zdolność do właściwego przeprowadzania procesu badawczego zmierzającego do uzyskania konkretnych informacji. Na podstawie analizowanego tekstu stwierdzono, że właściwie przedstawiono

w nim dynamikę cen, ilości oraz wartości sprzedawanego przez PGL LP drewna, a także zbadano wpływ ceny i ilości sprzedawanego surowca drzewnego na jego wartość. Wszystkie te elementy mają kluczowe znaczenie przy sporządzaniu ekspertyz ekonomicznych gospodarstw leśnych. Wysoko należy ocenić fakt powiązania przez Habilitantkę dzisiejszych decyzji hodowlanych z przyszłymi konsekwencjami ekonomicznymi tych decyzji. Przedstawiony materiał nie budzi zastrzeżeń dotyczących staranności i kompletności wykonanych badań oraz procesu wnioskowania stanowiącego zwieńczenie dobrze zrealizowanej pracy naukowej. Recenzent stwierdza, że zaprezentowany materiał stanowi cenny wkład do nauk leśnych a prezentacja i zastosowanie w badaniach agregatowych indeksów cen według selektywnie dobranych formuł jest szczególnie cennym elementem metodycznym pozwalającym na wskazanie roli rachunku ekonomicznego jako elementu planu urządzenia lasu.

Zwienięciem przedstawionego do recenzji cyklu artykułów jest pozycja, w której Habilitantka, na podstawie analizy wyników dekompozycji szeregu czasowego przetestowała metody wyrównywania wykładniczego w kontekście sporządzania prognoz ekonomicznych. Prognozując koszty stałe dla nowego (nadchodzącego) okresu gospodarczego wykorzystano sześć metod (z ostatniego roku, z trzech ostatnich lat, prosty model wygładzania wykładniczego Browna, model liniowy Holta, model Wintersa w wersji addytywnej lub multiplikatywnej). Do oceny testowanych modeli wykorzystano m.in. średni błąd bezwzględny, pierwiastek błędów średniokwadratowy oraz oceniono dopuszczalność prognozy. Na podstawie średniego błędów bezwzględnego (MAE) stwierdzono, o ile średnio w okresie predykcji rzeczywiste realizacje zmiennej prognozowanej odchyliły się w zakresie bezwzględnej wartości od prognoz. Pierwiastek błędów średniokwadratowy (RMSE), który mierzy o ile średnio odchylają się realizacje zmiennej prognozowanej od obliczonych prognoz, wykorzystano m.in. do określenia parametrów wygładzania. Niewątpliwie w omawianym artykule Habilitantka w sposób poprawny przeprowadzała procedurę badawczą a uzyskane wyniki wnoszą nowe treści poznawcze do praktyki leśnej. Na podstawie wykonanych badań Habilitantka ujawniła, że wysoką trafność prognoz osiągnęto, stosując model liniowy Holta. Stwierdziła również, że Model Browna, ze względu na swoje założenia metodyczne, powodował obniżenie prognozowanych wyników w stosunku do innych metod prognozowania. Stwierdziła, że właściwym procesem procedowania jest wykorzystanie metody opartej na wyliczaniu średniej wartości z wielu wykonanych wcześniej prognoz. Potwierdziła tym samym opinię na ten temat zawartą w licznych pozycjach literatury, ale dotyczących innych sektorów gospodarczych. Wysoko należy ocenić fakt identyfikacji właściwych do prognozowania przedziałów czasowych. Autorka m.in. stwierdziła, że niezależnie od grupy analizowanych kosztów, zarówno stałych jak i jednostkowych zmiennych, najniższą wartość oceny dopuszczalności prognoz otrzymywano, wykonując prognozę w oparciu o wynik z trzech ostatnich lat.

Niewątpliwie przedstawione w tym artykule spostrzeżenia i wnioski mają znaczenie metodyczne, co sprawia, że praca ta ma niekwestionowany charakter pracy wpisujące się w nauki podstawowe. Należy zwrócić uwagę, że celem artykułu zatytułowanego „Prognozy ekonomiczno-gospodarcze w planowaniu urządzeniowym” była ocena możliwości wykorzystania w planowaniu urządzeniowym prognozowanych wartości parametrów ekonomicznych oszacowanych przy wykorzystaniu różnych modeli i technik weryfikacji empirycznej, co biorąc pod uwagę obecny stan wiedzy, powoduje, że uzyskane wyniki należy traktować jako innowacyjne i wnoszące istotne treści do nauki.

Na zakończenie Recenzent stwierdza, że przedstawione badania, stanowiące osiągnięcie naukowe mają wymiar aplikacyjny oraz stanowią źródło nowej wiedzy, zarysowują także perspektywy rozwoju badań w zaprezentowanych dziedzinach. Niewątpliwie aplikacyjnym osiągnięciem przedstawionych badań jest wskazanie metodycznych rozwiązań umożliwiających przygotowanie rachunku ekonomicznego gospodarki leśnej, w kontekście leśnego planowania gospodarczego. W opinii recenzenta indywidualnym i znaczącym wkładem naukowym Habilitantki do nauk leśnych jest przedstawienie w sposób merytoryczny opracowanie zatytułowanego „Rachunek ekonomiczny jako element planu urządzenia lasu”. Z uwagi na fakt, że wszystkie przedstawione artykuły stanowiące to osiągnięcie, były wyłącznie autorstwa Habilitantki określenie indywidualnego jej wkładu w ich powstanie nie budzi żadnych wątpliwości. Podkreślenia wymaga również fakt, że lektura przedstawionych pozycji literaturowych, z uwzględnieniem okresu ich powstania, udowadnia wzrost dojrzałości naukowej Habilitantki i pozytywny rozwój jej warsztatu naukowego.

Ocena aktywność naukowej

Należy podkreślić, że Habilitantka wykazywała, jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora, właściwą aktywność naukową. W tym okresie jej zainteresowania naukowe skierowane były głównie na badania zmierzające do użytkowych wyników pozwalających na poprawę stanu lasów prywatnych oraz sytuację ich właścicieli. Już w tamtym okresie podejmowała ona trudne wyzwania badawcze. Dowodem tego może być stworzenie autorskiej propozycji sposobu zarządzania lasami niepaństwowymi w Polsce. Świadectwem jej pracy w tym okresie mogą być opublikowane prace takie jak: Zarządzanie lasami prywatnymi w Polsce (Materiały Krakowskiej Konferencji Młodych Uczonych); Conception of management of private forests in Poland. (The fourth international scientific conference Rural development 2009 – Transitions towards sustainability); Nadzór nad lasami prywatnymi w Polsce (I Kongres Młodych Leśników i Drzewiarzy); Stan zagospodarowania lasów prywatnych oraz wyposażenie właścicieli lasów w urządzenia techniczne na przykładzie województwa podlaskiego (Technika i technologia w leśnictwie polskim); Społeczne, prawne i ekonomiczne aspekty rozwoju gospodarki

leśnej w lasach prywatnych (Zeszyty Naukowe SGGW Problemy Rolnictwa Światowego); Koncepcja prywatno–państwowej spółki leśnej (Sylwan); Lasy drobnej własności w okresie międzywojennym (Wielokierunkowość badań w rolnictwie i leśnictwie (red. Barbara Wiśniowska-Kielian). Monografia).

Na początku swojej kariery naukowej Habilitantka konsekwentnie realizowała badania w kierunku identyfikacji sytuacji właścicieli lasów prywatnych oraz stanu i struktury zasobów drzewnych w lasach prywatnych, co w rezultacie było przedmiotem zarówno jej pracy magisterskiej na Wydziale Leśnym (2006), pracy licencjackiej na Wydziale Ekonomiczno-Rolniczym (2007) jak i rozprawy doktorskiej obronionej na Wydziale Leśnym SGGW (2010).

Po uzyskaniu stopnia naukowego doktora zainteresowania Habilitantki rozszerzyły się o zagadnienia ekonomiki leśnictwa i urządzania lasu. Należy podkreślić, że oba kierunki badawcze ściśle ze sobą korespondują. Na szczególną uwagę zasługuje wysiłek naukowy Habilitantki w zakresie stworzenia podstaw metodycznych sporządzania aneksów ekonomicznych do planów urządzania lasu. Wprawdzie tematyce tej poświęcono cykl artykułów stanowiących oceniane wcześniej dzieło, jednak należy jeszcze zwrócić uwagę na zaangażowanie Habilitantki w to zagadnienie badawcze poprzez inne jej osiągnięcia z tego zakresu. Przykładem mogą tu być takie opracowania jak: Aspekty ekonomiczne w planowaniu urzędzeniowym (Narodowy Program Leśny); Ekspertyza ekonomiczna jako integralna część planu urządzania lasu (Notatnik Naukowy IBL).

Koleiny istotny kierunek badań Habilitantki i związane z nim osiągnięcia naukowe potwierdzone publikacjami, to optymalizacja procesu produkcji drewna w gospodarstwach leśnych. W projekcie badawczym pt. „Optymalizacja użytkowania oraz zasobności drzewostanów z punktu widzenia dochodowej funkcji produkcji drewna oraz węgla” Kandydatka realizowała badania pozwalające na wskazanie właściwych dla gospodarstwa leśnego (wszystkie klasy wieku) modeli regulacji wielkości użytkowania i zasobności drzewostanów.

Ważnym jest fakt, że na podstawie analizy retrospektywnej osiągnięć Habilitantki, można zaobserwować wyraźny jej rozwój jako badacza oraz w jego rezultacie osiągnięcie dojrzałości naukowej. Szczególne znaczenie ma tu aktywność naukowa Habilitantki po uzyskaniu stopnia doktora. W tym okresie zajmowała się, realizując badania naukowe, optymalizacją procesu produkcji drewna, zmianami klimatu i wiązaniem węgla przez ekosystemy leśne, analizą rynku surowca drzewnego, efektywnością ekonomiczną gospodarstwa leśnego, metodami inwentaryzacji zapasu z wykorzystaniem stałych powierzchni próbnych oraz lotniczego skanowania laserowego, konsekwencjami wyłączenia lasów z prowadzenia gospodarki leśnej oraz oceną stanu różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych. Powyższy wykaz zagadnień naukowych, w których Habilitantka, wykazywała aktywność badawczą potwierdzoną licznymi publikacjami oraz wystąpieniami na

konferencjach krajowych i międzynarodowych świadczy o jej szerokich zainteresowaniach. Różnorodność zagadnień w których, jako czynny badacz, brała udział wskazuje na jej ciekawość naukową. Cechę tę, obok konsekwentnego dążenia do rozwiązywania problemów naukowych, należy traktować jako jedną z kluczowych atrybutów dobrego naukowca.

Ocena osiągnięć dydaktycznych, organizacyjnych oraz popularyzujących naukę

Należy zwrócić uwagę, że Habilitantka jest pracownikiem instytutu naukowego i z obiektywnych przyczyn jej możliwości realizacji zajęć dydaktycznych i możliwość pracy dydaktycznej ze studentami była ograniczona. Po mimo tego Habilitantka, zarówno przed uzyskaniem stopnia doktora jak i po jego uzyskaniu, angażowała się w działalność dydaktyczną. Jako uczestnik studiów doktoranckich i później, już jako pracownik naukowy współpracowała w tym zakresie przede wszystkim ze SGGW realizując zajęcia dydaktyczne z takich przedmiotów jak: urządzenie lasu, zarządzanie gospodarstwem leśnym, urządzenie obiektów chronionych, forest management planning (w j. angielskim), technologie informatyczne oraz prowadziła zajęcia fakultatywne z ekonomiki leśnictwa i zarządzania lasu. Habilitantka prowadziła również zajęcia specjalizacyjne na studiach inżynierskich i magisterskich (głównie zajęcia terenowe). Prowadziła także zajęcia dla doktorantów stacjonarnych studiów doktoranckich przy Wydziale Leśnym SGGW w Warszawie oraz miała wykład dla słuchaczy Niestacjonarnych Studiów Doktoranckich przy IBL. Należy uznać, że aktywność Habilitantki w tym zakresie była dostateczna i że Kandydatka nabyła doświadczenie w realizacji tak istotnego zagadnienia jakim jest umiejętność przekazywania wiedzy kolejnym pokolenią studentów i młodym badaczom. W tym zakresie istotnym jest również umiejętność prezentowania wiedzy naukowej w przystępny sposób. Habilitantka również w zakresie publikacyjnej działalności popularno- naukowej wykazywała właściwą aktywność. Wyniki prowadzonych przez siebie badań prezentowała na różnych polach m.in na Festiwalu Nauki, Dniach Ziemi, podczas zajęć w szkole podstawowej oraz w przedszkolach, a także w radio i telewizji (głównie w zakresie możliwości wiązania węgla przez lasy). Po podjęciu pracy w Instytucie Badawczym Leśnictwa, aktywnie włączyła się w organizację Dnia Ziemi i Festiwalu Nauki, przygotowując autorskie zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej. Była również współautorem, artykułu popularno-naukowego w Lesie Polskim pt. „Wzrost lesistości bez zalesień?” oraz autorem innego artykułu w Głosie Lasu pt. „Lasy pełne węgla”.

Szczególnie wysoko należy ocenić pracę organizacyjną Kandydatki. Fakt, że organizowała lub współorganizowała ona osiem konferencji oraz seminariów jest najlepszym dowodem na szczególną aktywność Habilitantki w tym zakresie. Uwagę zwraca fakt, że uczestniczyła w organizacji dwóch konferencji międzynarodowych. Podkreślić należy, że w roku 2016 została wybrana na członka Rady Naukowej Instytutu Badawczego Leśnictwa. Jako członek tej prestiżowej Rady udzielała się w pracach

Komisji ds. organizacyjno-ekonomicznych oraz była członkiem komisji nagród rocznych Dyrektora IBL oraz nagród kwartalnych.

Należy również zwrócić uwagę na aktywność w zakresie kształcenia i promowania naukowców. Kandydatka była promotorem pomocniczym w dwóch, ukończonych z sukcesem, doktorskich postępowaniach dysertacyjnych i jest obecnie zaangażowana w realizację kolejnych rozpraw doktorskich w charakterze opiekuna.

O uznaniu dojrzałości naukowej Kandydatki i jej rozpoznawalności w świecie nauki może świadczyć fakt, że wielokrotnie zwracano się do niej z prośbą o wykonanie recenzji artykułów naukowych. Wykonała ona 35 recenzji artykułów do recenzowanych czasopism naukowych m.in.: Forests (8), Scandinavian Journal of Forest Research (1), Kastamonu University Journal of Forestry Faculty (1), Folia Forestalia Polonica Series A – Forestry (2), Zeszytach Naukowych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie Problemy Rolnictwa Światowego (6), Acta Scientiarum Polonorum Seria: Silvarum Colendarum Ratio et Industria Lignaria Forestry and Wood Technology (6), Acta Agraria et Silvestria series Silvestris (3), Acta Scientiarum Polonorum series Administratio Locorum (1), Economics and Environment (1), CAAS Agricultural Journals (1). Podkreślenia wymaga fakt, że osiem recenzji artykułów naukowych wykonała w ramach współpracy z czasopismem Forests, które obecnie należy do 25% najbardziej opiniotwórczych czasopism w świecie nauki w zakresie leśnictwa (Category Quartile - Q1).

Fakt, że Habilitantka, jako pracownik IBL, odbyła trzymiesięczny staż naukowy na SGGW oraz jej współpraca z wieloma instytucjami naukowymi w kraju (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Instytut Dendrologii Polskiej Akademii Nauk w Kórniku, Instytut Technologii Drewna, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Instytut Ochrony Środowiska) oraz za granicą (m.in. z zespołem Werner A. Kurz z Natural Resources Canada, Mark Przemek Adolf z University of Copenhagen) upoważnia do stwierdzenia, że Kandydatka w analizowanym okresie wykazywała się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

Konkluzja

Kończąc przedmiotową recenzję stwierdzono, że całokształt dokonań dr inż. Emilii Wysockiej – Fijorek w zakresie naukowym, dydaktycznym, organizacyjnym oraz w zakresie współpracy spełniają ustawowe wymogi formalne określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. W świetle przedstawionych materiałów stwierdzono również, że przesłane do oceny osiągnięcie naukowe

„Rachunek ekonomiczny jako element planu urządzenia lasu” będące podstawą wniosku dr inż. Emilii Wysockiej - Fijorek w sprawie uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego w postaci cyklu 7 publikacji powstałych w ciągu 6 lat (2015-2020) wnosi nowe treści do nauk leśnych i stanowi podstawę do dalszego procedowania w przedmiotowej sprawie.

Wszystkie wyżej przytoczone argumenty upoważniają do sformułowania wniosku, że osiągnięcie naukowe dr inż. Emilii Wysockiej - Fijorek spełnia wymogi merytoryczne ustawy z dnia 20 lipca 2018r. „Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce” (Dz. U. z 2020r. poz. 85 z późn. zm.) upoważniające do nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk rolniczych w dyscyplinie nauki leśne.

Poznań 17 grudzień 2022 r.

prof dr hab. Andrzej Adamowicz

